

[Ministeren for nedrustningsspørgsmål.]

om i staterne, der arbejder med nedrustningens tekniske sider, og som er i forbindelse med grupper i andre lande, selve det, at der føres en debat om mulighederne for nedrustning, har jo virkning på det politiske klima og bidrager til at opretholde tanken om at nå længere frem, og man skaber derved forudsætninger for større skridt. Og så når der da indimellem efter lange og trange forhandlinger betydningsfulde skridt, sådan som vi nu har set det i Genève, hvor supermagterne er nået frem til enighed om et traktatudkast, der nu er oversendt til behandling i FN. Man må vel sige, at når det lykkedes de to supermagter at nå til enighed, skyldes det i høj grad, at dette forslag jo er i begge parters interesse.

Fru Else-Merete Ross spurgte om muligheden for, at dette traktatudkast nu kunne gennemføres. Jeg vil gerne sige, at der kan vel ikke med den enighed, der er opnået mellem supermagterne, være tvivl herom. Indien, Sverige og andre stater vil under forhandlingerne i FN fremføre indvendinger på linje med dem, man har fremført under forhandlingerne i Genève, for man befinder sig jo stadig væk i en forhandlingsposition; man vil vel søge at nå så langt med de synspunkter, man har, som overhovedet muligt, inden forhandlingerne afsluttes, og så kan der jo ske ændringer undervejs, det er endnu tænkeligt.

Et af de krav, der vil blive stillet, er kravet om, at atommagterne virkelig er villige til at nedbringe deres lagre af atomvåben. Jeg tror, at traktaten vil blive færdigbehandlet, den vil så blive lagt frem til underskrift, og så må man håbe, at de flest mulige stater vil underskrive, først og fremmest de stater, som står på tærsklen til at kunne blive atommagter. En standsning af atomvåbenkapløbet mellem supermagterne vil medføre en væsentlig forbedret international situation og være et stort skridt på vejen henimod en sikrere verden.

Det er, som hr. Poul Schlüter var inde på, rigtigt, at der i spørgsmålet om antiraket-raketter er et særligt problem i forbindelse med Kina. Der er, og der vil i FN blive fremført krav om, at man samtidig med ikke-spredningsaftalen også får gennemført et forbud mod underjordiske prøvesprængninger; men her vil kontrolproblemet —

som jeg i øvrigt ikke skal komme nærmere ind på, men uhyre indviklet er det — selvfølgelig spille en afgørende rolle.

Når der bliver spurgt om, hvad der nu kan regnes med at man vil tage op under de fortsatte nedrustningsforhandlinger i Genève, ja, så må det vel blive dette spørgsmål: hvordan kan man gennemføre kontrol med disse sprængninger, og kan man overhovedet enes om en aftale herom? Man vil også i Genève diskutere spørgsmålet om forbuddet mod produktion af spalteligt materiale. Og så har man jo i Genève altid det store almene problem at diskutere, nemlig den almindelige afrustning. Det var det, gruppen skulle diskutere, og der er nok at tage fat på her. Men vi må erkende, at sådan som situationen er nu, kan man ikke regne med, at der er realitet i at begynde at diskutere den altomfattende afrustning.

Vi må fra dansk side gøre, hvad vi kan for at bidrage til løsningen både af klima-problemet og af de praktiske nedrustningsproblemer, f. eks. på kontrolområdet. Lad mig her pege på, at vi i den nordiske samarbejdskomité for detektionsseismologi undersøger alle muligheder for at yde et bidrag til løsning af problemet om et fuldstændigt prøvestop.

Det vil være nødvendigt, at vi interesserer os stærkt for den udvikling, der er i gang omkring de bakteriologiske og kemiske våben; måske vil den udvikling, der her finder sted, på længere sigt sætte kernevåben i skygge. Man taler om B- og C-våben som det lille lands atomvåben. Genèveprotokollen af 1925, som er underskrevet af en række lande, forbyder anvendelsen af en række bakteriologiske og kemiske våben, men der er ved at opstå en følelse af, at Genèveprotokollens formuleringer ikke er tidssvarende, og at det nok vil være hensigtsmæssigt at få en revideret tekst.

Fru Else-Merete Ross var inde på den tale, som fhv. statsminister J. O. Krag holdt i FN i efteråret, og hvori han henstillede, at FN's generalsekretær gennemførte en undersøgelse af medlemslandenes syn på en international registrering af våbenoverførsler og den måde, hvorpå dette i givet fald kunne ske. Det var et udmærket initiativ, og jeg tror også, jeg tør sige, at det vandt almindelig tilslutning. Det var tan-